

בס"ד. ש"פ נצבים-וילך, כ"ג אלול, ה'תשי"ב

(הנחה בלתי מוגה)

אתם נצבים היום כולכם לפני הוי' אלקיכם ראשיכם שבטיכם גו' מחוטב עציך עד שואב מימיך¹ (וממשיך בכתוב שתכלית הכוונה דאתם נצבים גו' היא) לעברך בברית גו' אשר הוי' אלקיך כורת עמך היום² (ומוסיף) הקים אותך היום לו לעם והוא יהי לך לאלקים³. ומבואר בלקו"ת⁴ שהיום קאי על ר"ה⁵, כי זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון⁶, שכל ניצוצי נשמות נצבים ומתעלים במקורם הראשון ביום זה עד לפני הוי', בכדי לעברך בברית גו', ולמען הקים אותך היום לו לעם גו'. וצריך להבין, מהו החידוש בהיום דר"ה שאז ישנו הענין דהקים אותך היום לו לעם והוא יהי לך לאלקים, הרי ענין זה ישנו בכל השנה, שהרי בכל השנה ישנו החיוב דקיום התומ"צ, שעיי"ז נעשים ישראל לו לעם והוא נעשה להם לאלקים. ועוד צריך להבין, מהו ענין הברית שבר"ה, לעברך בברית הוי' אלקיך גו', וכן בתפלת ר"ה אומרים זוכר הברית⁷, הרי ענין הברית אינו בר"ה דוקא, וכפי שאומרים בתפלת ר"ה גופא (שבה מביאים ראי' מפסוקי התורה שצ"ל זכרון הברית) וגם את נח באהבה זכרת, וכמ"ש⁸ ויזכור אלקים את נח, דקאי על הכריתת ברית דנח. וכמו"כ יש הכריתת ברית דאברהם, כמ"ש⁹ ביום ההוא כרת הוי' את אברם ברית גו'. וכמו"כ יש הכריתת ברית דמשה, כמ"ש¹⁰ הנה אנכי כורת ברית וגו'. וענין ג' כר"ב הנ"ל¹¹, הנה הכר"ב דנח היא על קיום העולמות, כפשטות הכתובים, דכתיב¹² עוד כל ימי הארץ גו' ויום ולילה לא ישבותו. הכר"ב דאברהם היא על נתינת הארץ, וברוחניות קאי על התורה, כמובן

-
8) נח ח, א.	1) ריש פרשתנו (נצבים כט, ט"ו"ד).
9) לך לך טו, יח.	2) שם, יא.
10) תשא לד, יו"ד.	3) שם, יב.
11) בהבא לקמן — ראה ד"ה הנה הנח אנכי	4) ריש פרשתנו (מד, א).
כורת ברית בסה"מ תר"ל (סה"מ תר"ל ע' קב ואילך). תרנ"ד (סה"מ תרנ"ד ע' קעד ואילך). המשך תער"ב ח"א פרק רא (ס"ע תז ואילך).	5) פענח רזא סוף פרשתנו. מגלה עמוקות פרשתנו ד"ה עשירי (ס, ד). וראה זוהר ח"ב לב, ב וברמ"ז שם. ח"ג רלא, א.
12) נח ח, כב.	6) תפלת מוסף דר"ה (ר"ה כז, א).
	7) בברכת זכרונות בתפלת מוסף.

ממארז"ל¹³ למה נקרא שמה ארץ שרצתה לעשות רצון קונה, שהתורה היא גילוי רצון העליון, ועוד זאת, שארץ מורה על הביטול שעל ידו באים לתורה, כמ"ש¹⁴ ונפשי כעפר לכל תהי' פתח לבי בתורתך ובמצותיך תרדוף נפשי. והכר"ב דמשה היא על ענין התשובה, היינו דגם מי שחטא ופגם והעביר את הדרך, מ"מ תועיל לו תשובה, וכמ"ש¹⁵ א-ל גו' ארך אפיים, שהוא מאריך אף לא רק לצדיקים אלא גם לרשעים¹⁶, נושא עון ופשע וחטאה ונקה¹⁷, ועז"נ הנה אנכי כורת ברית. ולאחר שישנם ג' עניני כר"ב הנ"ל, אינו מובן מהו ענין הברית דר"ה.

(ב) **ויובן** בהקדם הביאור בג' עניני כר"ב הנ"ל, שיש הפרש בין הכר"ב דנח ואברהם להכר"ב דמשה, שהכר"ב דנח ודאברהם היו קשורים עם סימן גשמי, שהרי בנח כתיב¹⁸ את קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית גו', וכן באברהם כתיב¹⁹ קחה לי עגלה משולשת וגו' ויבחר אותם וגו' והנה תנור עשן ולפיד אש (שמורה על השכינה²⁰) אשר עבר בין הגזרים האלה (ומסיים) ביום ההוא כרת הוי' את אברם ברית גו', משא"כ הכר"ב דמשה לא היתה קשורה עם דבר גשמי. וטעם הדבר, לפי שהכר"ב דנח ואברהם קשורה עם מציאות העולם, ואילו הכר"ב דמשה היא למעלה ממציאות העולם.

והענין בזה, דהנה, הכר"ב דנח קשורה עם הזיכוך הכללי שנעשה בעולם ע"י המבול, שהרי לפני המבול לא הי' העולם כדבעי, והמבול פעל טהרה בעולם, כמובן ממארז"ל²¹ על הפסוק²² ארץ לא מטוהרה היא לא גושמה גו', ומטעם זה הי' המבול מ' יום, כנגד מ' סאה דמקוה, כיון שענינו הוא כדי לטהר את העולם²³. וזהו הטעם שהסימן על הכר"ב דנח הי' ע"י הקשת²⁴, דלכאורה אינו מובן, הרי הקשת היא ענין

(13) ב"ר פ"ה, ח.

(14) "אלקי נצור" בסוף תפלת העמידה (ברכות יז, א). וראה לקו"ת במדבר טו, ריש ע"ג.

(15) תשא לד, ו.

(16) ראה פסיקתא דר"כ פכ"א. ילקוט שמעוני תשא עה"פ.

(17) תשא שם, ז.

(18) נח ט, יג.

(19) לך לך טו, ט"ח.

(20) ראה רמב"ן שם, יז.

(21) זבחים קיג, א.

(22) יחזקאל כב, כד.

(23) ראה תו"א ר"פ נח (ח, סע"ג ואילך).

(24) ראה גם מאמרי אדה"ז: על פרשיות

התורה ח"א ע' נז ואילך; תקס"ד ע' קסד. אוה"ת נח ח"ג תרמח, א. סה"מ תרנ"ד ס"ע מז ואילך. ד"ה זאת אות הברית דש"פ נח תשמ"ג.

טבעי, שנעשית מהשתקפות קרני השמש בעננים, וכיון שזהו דבר טבעי, איך הוא סימן על הכר"ב. אך הענין הוא, שקודם המבול היו העננים בעביות, ולכן הנה גם כאשר אור השמש פגע בעננים לא הי' מזה אור והארה, אך אחרי המבול נעשו העננים בדקות יותר, ולכן נראית בהם הקשת. והיינו לפי שקודם המבול הי' העולם שלא כדבעי, ובמילא היו גם העננים בעביות, ולכן הי' אור השמש נשקע בהם, ולא הי' מזה אור חוזר. אך עי"ז שהמבול פעל זיכוך בעולם, הי' הזיכוך גם בעננים, שנעשו בדקות יותר, ולכן יש מהם אור חוזר, שזוהי הקשת. ולכן יש סימן גשמי על הכר"ב דנח, דכיון שהכר"ב דנח היא שיהי' קיום העולם באופן דיום ולילה לא ישבותו, שזהו מצד הזיכוך הכללי בעולם שנעשה ע"י המבול, לכן הסימן על זה הוא מגשמיות העולם, היינו, שענין הקשת מזכיר על הזיכוך כללי בעולם שנעשה ע"י המבול, שלכן גם בזמן דלא אכשור דרא, הנה מצד הזיכוך הכללי יש קיום לעולם, יום ולילה לא ישבותו.

וכמו"כ הכר"ב דאברהם קשורה עם פעולת זיכוך העולם. דהנה, הכר"ב דאברהם היא על נתינת הארץ, דברוחניות הו"ע התומ"צ, דקיום המצוות בכלל מתייחס לארץ, וכמ"ש²⁵ וזאת המצוה גו' אשר צוה ה' אלקיכם גו' לעשות בארץ, דקאי על כל המצוות, גם המצוות שאינן תלויות בארץ, וכמ"ש הרמב"ן²⁶ שעיקר המצוות כולם בארץ דוקא. וענין התומ"צ הוא לפעול החיבור של הנברא עם הבורא²⁷, שהרי הנברא מצד עצמו אין לו קשר עם הבורא, וכמ"ש²⁸ השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם, אך ע"י התומ"צ נעשה קישור הנבראים עם הבורא. וזהו מ"ש ונפשי כעפר לכל תהי' פתח לבי בתורתך (תורת הוי") ובמצוותיך (מצוות הוי") תרדוף נפשי, שע"י קיום המצוות, הרי הלב והבשר הגשמי²⁹, וכן הדברים הגשמיים שבהם מקיים את המצוות, נעשים קדושים וכלים לאלקות. וענין זה נפעל במתן תורה, שאז הי' הגילוי דוירד הוי' על הר סיני³⁰, ואל משה אמר עלה אל הוי'³¹, אבל ההתחלה בזה היתה ע"י האבות, כמאמר³² מעשה אבות סימן לבנים, והיינו, דע"י מעשה

(25) ואתחנן ו, א. (29) ראה סה"מ תרצ"ז ע' 215. ע' 282.

(26) אחרי ית, כה. ואתחנן ד, ה. ובכ"מ.

(27) ראה סה"מ תרח"ץ ע' נב. וש"נ. (30) יתרו יט, כ.

(28) תהלים קטו, טז. וראה שמור"ר פי"ב, (31) משפטים כד, א.

(32) ראה תנחומא לך ט. רמב"ן לך יב, ו. ג.

ועוד. אוה"ת ר"פ לך.

האבות (וואָס זיי האָבן דאָס אָפּגעטאָן) נעשה סימן ונתנית כח לבנים, שיוכלו לקיים זאת. וזהו מה שהתחלת שני אלפים תורה (שאז התחיל הקישור של הנברא עם הבורא) היא מאברהם אבינו³³, עליו נאמר³⁴ אחד הי' אברהם, שע"י עבודתו פעל בעולם שהגשמיות והחומריות של העולם גופא תכריז ותזעק א-ל עולם³⁵ (לא רק א-ל העולם, אלא א-ל עולם³⁶). וכיון שהכר"ב דאברהם היא על התורה, שענינה לפעול זיכוך בעולם, לכן גם הכר"ב דאברהם היתה באופן של אחיזה בגשמיות העולם.

אמנם הכר"ב דמשה היא על ענין התשובה, וענין התשובה הוא למעלה מן העולם, שהרי המשכת התשובה היא מי"ג מדות הרחמים שלמעלה מהעולם, וכללות ענין התשובה הוא למעלה מזמן ומקום³⁷, שהרי התשובה היא בשעתא חדא וכיומא חדא וברגעא חדא³⁸, למעלה מהזמן, וכן למעלה מהמקום, היינו למעלה מהכלים, כמארז"ל³⁹ יש קונה עולמו בשעה אחת, והיינו, שגם הענין דעולמו, שבשביל זה צריך עשיית כלים, הרי זה נעשה בשעה אחת, לפי שהתשובה היא למעלה מן הכלים. וכיון שהכר"ב דמשה היא על ענין התשובה שלמעלה מהעולם, לכן לא היתה לה אחיזה בגשמיות העולם.

ג) **וביאור** הענין בעבודת האדם, הנה העבודה שהיא דוגמת הכר"ב דנח היא העבודה דמודה אני⁴⁰, שמיד בקומו משנתו אומר מודה אני לפניך כו' רבה אמונתך⁴¹. דהנה, בעת השינה הנשמה עולה למעלה ושואבת לה חיים⁴², ומצד סילוק הנשמה למעלה הנה מה שנשאר למטה בגוף ונה"ב אינו אלא קיסטא דחיותא⁴³, ומצד השינה יש על ראשי אצבעותיו שיר טומאה, ועי"ז אפשר שתהי' אחיזה ויניקה כו'. ומ"מ, מיד בקומו משנתו, בהיותו במעמד ומצב דנשמה באפו⁴⁴, עוד קודם נטילת ידים וברכות השחר, אומר מודה אני לפניך⁴¹, כי, להיותו גופו של

(40) ראה גם המשך תער"ב ח"א ע' תריט.

ד"ה אני לדודי שנה זו (לעיל ע' שנה ואילך).

(41) ראה שו"ע אדה"ז או"ח מהדו"ק ס"א

ס"ה. מהד"ת ס"א ס"ו. סידור אדה"ז לפני מודה אני.

(42) ב"ר פי"ד, ט.

(43) ראה זח"א פג, א.

(44) ישע"י ב, כב. ברכות יד, א. לקו"ת

פינחס עט, ד. אוה"ת בראשית ח"ו תתרכ, א

ואילך. סה"מ תרפ"ט ע' 84 ואילך.

(33) סנהדרין צז, א. ע"ז ט, א.

(34) יחזקאל לג, כד.

(35) וירא כא, לג. וראה סוטה יו"ד, א.

(36) ראה לקו"ת תבוא מב, ד. מג, ג.

המשך תער"ב ח"א ע' רנו.

(37) ראה לקו"ת אחרי כו, ג. ועוד.

(38) זח"א קכט, א ואילך.

(39) ע"ז יו"ד, ב. וראה גם לקו"ת במדבר

איש ישראל, מזרע אברהם יצחק ויעקב, ששונה מהגוף של אינו יהודי⁴⁵, כמארז"ל⁴⁶ שמשעת מ"ת פסקה זוהמתן, הנה גם לפני נט"י וברכות השחר, יכול לומר מודה אני לפניך. ואף שזוהי הודאה כללית בלבד, מ"מ ה"ז הודאה כללית שחודרת את כל מציאותו (עס נעמט אים ארום אינגאַנצן)⁴⁷. וע"י העבודה דמודה אני נעשה בחמלה רבה אמונתך, שפועל ריבוי בהאמונה וההמשכה בעולם. ונמצא, שהביטול דמודה אני שהוא באופן של הודאה כללית בלבד, הוא בדוגמת הכר"ב דנח שפעלה זיכוך כללי בעולם.

אמנם הביטול דמודה אני (שהוא בדוגמת הכר"ב דנח) אינו בא ע"י עבודת ויגיעת האדם, אלא מצד בחירת הקב"ה בישראל, שענין הבחירה אינו תלוי בלימוד התורה וקיום המצוות, כי אם, שמיד בעת מתן תורה בחר הקב"ה בישראל⁴⁸, כמ"ש⁴⁹ כי יעקב בחר לו י"ה, מפני שחלק הוי' עמו⁵⁰, ומצד בחירה זו הנה כל אחד מישראל, יהי' מי שיהי', יכול לומר מודה אני. אך לאחר הביטול דמודה אני באה עבודת התפלה, שהיא התחלת עבודת היום, כמאמר אבא בנימין שתהא תפלתי סמוכה למטתי⁵¹, וענינה הוא סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה⁵², שזהו"ע שבא ע"י עבודה ויגיעה דוקא, דכשם שבגשמיות הנה כדי לעלות בסולם צריך לייגע את עצמו ולטפס (קלעטערן) משליכה לשליכה כו', כן הוא גם ברוחניות, שצריך לייגע את עצמו עד שיגיע לבחי' וראשו מגיע השמימה. ועבודה זו היא בדוגמת הכר"ב דאברהם, שהיא על ענין התורה, שהרי גם התורה באה ע"י עבודה ויגיעה דוקא (דאף שהתורה באה מלמעלה, מ"מ הרי זה ע"י עבודה ויגיעה דוקא), כידוע שהתורה נמשלה ללחם⁵³, וכשם שהלחם בא ע"י יגיעה, כמ"ש⁵⁴ בזיעת אפריך תאכל לחם, שצריך להתייגע עד שיהי' בבחי' לחם לבב אנוש יסעד⁵⁵, כן הוא גם בתורה,

(49) תהלים קלה, ד.

(50) האזינו לב, ט.

(51) ברכות ה, ב. לקו"ת ברכה צו, ב.

(52) ויצא כת, יב. זוהר ח"א רסו, ב. ח"ג

שו, ב. תקו"ז תיקון מה (פג, א).

(53) ראה משלי כה, כא ובפרש"י שם.

תניא פ"ה (ט, ב).

(54) בראשית ג, יט.

(55) תהלים קד, טו.

(45) ראה תניא ספ"ו ובהגהות כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע לתניא שם (קיצורים והערות לתניא ע' קטו). וראה תניא פמ"ט (ע, א). סה"ש תורת שלום ע' 120. ע' 127. ועוד.

(46) שבת קמו, א. ובכ"מ.

(47) ראה גם המשך תער"ב שם. קונטרס ענינה של תורת החסידות ס"ט ואילך. ובכ"מ.

(48) ראה מג"א או"ח סימן ס סק"ב. שו"ע

אדה"ז או"ח שם ס"ד.

שהתורה באה ע"י יגיעה דוקא, ועי"ז נעשית בבחי' תושי' לנה"ב כו'⁵⁶. וכן הוא בעבודת התפלה שהיא ע"י יגיעה דוקא, שצריך לייגע את עצמו בעלי' בסולם להגיע לבחי' ראשו מגיע השמימה, ולהעלות לשם גם הבחי' דארצה. ויש להוסיף בזה, שהחיבור דארצה ושמימה שבתפלה הוא בדוגמת חיבור הנברא עם הבורא שע"י התורה.

אמנם גם כאשר עולה ע"י עבודת התפלה עד בחי' השמימה (שמים בתוספת ה'⁵⁷), מ"מ, להיות שעבודתו היא ע"פ טעם ודעת, ה"ה מגיע עד שורש הנבראים בלבד (והיינו, שאפשר שיגיע לשורש היותר נעלה, אבל זהו שורש הנבראים בלבד), לפי שהנבראים בעבודתם אינם יכולים להגיע למעלה משרשם. אך יש גם העבודה שלמעלה מטו"ד, שהיא עבודת התשובה. דהנה תשובה היא שינוי המהות, וכמו תשובה על חטא, הרי ענינה הוא שינוי המהות⁵⁸, וכמ"ש כ"ק מו"ח אדמו"ר בהמאמר⁵⁹ בפירוש וכיאור מארו"ל⁶⁰ יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים, דפירוש שעה הוא לשון הפנה, שעה אחת הפנה אחת, איין קער, שזהו מה שבכח ויכולת כאו"א מישראל להתעורר ולהתהפך מן הקצה אל הקצה. וכן הוא גם בענין התשובה בעבודה, שהו"ע ההפנה ממהות למהות, והיינו שיוצא ממדריגת העבודה שע"פ טעם ודעת לעבודה שלמעלה מטו"ד. וע"י עבודה זו ה"ה מגיע למעלה משורש הנבראים. ועז"נ⁶¹ ויקרא הוי' הוי', ופסיק טעמא בגווייהו⁶², שהם ב' מדריגות בשם הוי', הוי' סתם (הוי' דלתתא) והוי' דלעילא, וע"י התשובה נמשך שם הוי' דלעילא, שהוא למעלה מגילוי שם הוי' שבמתן תורה, כמ"ש וירד הוי' על הר סיני, שזהו שם הוי' סתם, שנמשך ע"י העבודה בענין התורה, שעל זה הי' הכר"ב דאברהם, אבל מ"ש ויקרא הוי' הוי' הוא שם הוי' דלעילא, שעז"נ⁶³ ושמי הוי' לא נודעתי להם, ונתגלה ע"י עבודת התשובה דוקא⁶⁴, שעל זה הי' הכר"ב דמשה.

ע' תקמא ואילך.

(60) אבות פ"ד מי"ז.

(61) תשא לד, ו. וראה תו"א בשלח סא,

סע"ד ואילך. ועוד.

(62) זח"ג קלח, רע"א (באד"ר).

(63) וארא ו, ג.

(64) ראה אוה"ת וארא ע' קכו. סד"ה

וידבר גו' וארא שנה זו (לעיל ע' רא ואילך).

(56) ראה סנהדרין כו, ב. תו"א יתרו סז, ב.

(57) ראה ד"ה זה היום דש"פ נצבים

תרצ"ד פ"ב (סה"מ קונטרסים ח"ב שיט, א).

(58) ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ב ה"ד.

תו"מ סה"מ תשרי ע' רכ. ס"ע רכט. ועוד.

(59) ד"ה אני לדודי תרצ"ג פ"ג — י"ל

בקונטרס ח"י אלול שנה זו (תשי"ב). ונדפס

אח"כ בסה"מ קונטרסים ח"ג ע' קד. תרצ"ג

(ד) **אמנם** עדיין צריך להבין, מדוע צריך לענין של כריתת ברית דוקא. דהנה, ענין הכר"ב הוא למעלה מטו"ד, וכמבואר בלקו"ת⁶⁵ שזהו כמו למשל משני אוהבים שכורתים ברית ביניהם שלא תפסוק אהבתם, היינו, שגם כאשר ע"פ טו"ד צריכה להיפסק האהבה, ויתירה מזה, שצ"ל היפך האהבה, אעפ"כ, מחמת הכריתת ברית מוכרחת להיות אהבתם לעד קיימת, למעלה מן הטו"ד. וצריך להבין, דמאחר שכבר נעשה זיכוך כללי בעולם ע"י המבול, וכבר היתה ההמשכה דמ"ת וההמשכה די"ג מדה"ר, למה צריך לענין של כריתת ברית שלמעלה מן הטעם.

אך הענין הוא, דהנה, התהוות העולמות היא למעלה מטעם ושכל, והיינו שאין ההתהוות מוכרחת ע"פ שכל, וכל הבריאה היתה מצד כי חפץ חסד הוא⁶⁶, כמ"ש⁶⁷ כי אמרתי עולם חסד יבנה, ומדת חסדו ית' אינה מצד הטבע וההכרח, אלא מפני שהוא חפץ חסד⁶⁸. ולכן צ"ל ענין של כר"ב דוקא, כי, גם כשישנו זיכוך העולם שנעשה ע"י המבול, עדיין אין הכרח כלל שיהי' קיום לעולמות. והיינו, שאם ההתהוות היתה מצד השכל, הנה כאשר ישנו זיכוך העולם ע"י המבול, במילא צ"ל קיום העולמות, אבל כיון שההתהוות היא מצד כי חפץ חסד הוא, והענין דחפץ חסד הי' רק פעם אחת (אן איינמאָליקער), הרי גם כאשר העולם הוא מזוכך, אין הכרח כלל שיהי' קיום לעולמות. ולכן צ"ל ענין הכר"ב דנח, שדוקא מצד הכר"ב נעשה קיום העולם באופן דיום ולילה לא ישבותו. וכמו"כ יובן בעבודה דמודה אני לפניך, שהיא בדוגמת הכר"ב דנח, שכדי שההודאה דמודה אני (שהיא הודאה כללית בלבד, והיא עדיין לפני נט"י וברכות השחר) תפעל שיהי' רבה אמונתך, ריבוי באמונה והמשכה בעולם, אין זה מצד ההודאה דמודה אני מצ"ע, אלא דוקא מצד ענין הכר"ב. וכמו"כ גם בעבודת התפלה ולימוד התורה, דכדי שיהי' הקשר וההתחברות דבורא ונברא צ"ל ענין הכריתת ברית דוקא, והיינו לפי שעבודת הנבראים אינה בערך כלל, ובכדי שיהי' ישראל אורייתא וקב"ה כולא חד⁶⁹, חד (איין זאך) ממש, צ"ל ענין הכר"ב דוקא. וכמו"כ גם

(65) ראה לקו"ת שה"ש שם. אוה"ת (יהל

אור) לתהלים ע' שטו. ועוד.

(69) ראה זח"ג עג, א.

(65) פרשתנו מד, ב.

(66) ע"פ מיכה ז, יח. וראה לקו"ת

פרשתנו מז, ב. שה"ש יא, ד ואילך.

(67) תהלים פט, ג.

בעבודת התשובה, דעם היותה עבודה שלמעלה מטו"ד, הרי גם העבודה שלמעלה מטו"ד באה מצד הטעם, שכאשר מתבונן בטו"ד ה"ה מבין בטו"ד גופא שהעבודה שע"פ טו"ד היא בהגבלה, וצ"ל עבודה שלמעלה מטו"ד. ועוד זאת, דהעבודה שלמעלה מטו"ד אינה בל"ג לגמרי, אלא היא למעלה מן הטעם בלבד, ובכללות ה"ז עדיין בחי' גבול. וע"ד המבואר⁷⁰ בענין ככל מאדך⁷¹, מאד שלך, שמה שאצלו הוא בבחי' בל"ג, הנה אצל מי שלמעלה ממנו הרי זה עדיין בבחי' גבול. והיינו שהדילוג שלו (זיין שפרונג) שיוצא ממהותו, היינו מטו"ד שלו, הנה מי שהוא בר דעת ומבין ומשיג וחכם גדול יותר, ה"ז אצלו בחי' גבול. ונמצא, שההתבוננות שהביאה את ההתפעלות, וגם ההתפעלות עצמה, היא בבחי' גבול, ומכ"ש שהיא בבחי' גבול לגבי למעלה. ולכן מצד העבודה עצמה אי אפשר שהבל"ג שלו יעורר וימשיך את הבל"ג שלמעלה, אלא ההמשכה היא מצד הכר"ב בלבד.

(ה) **אמנם** כל זה הוא בכל השנה, אבל בר"ה, הנה כל הדברים חוזרים לקדמותם⁷², והסילוק הוא למעלה מאצילות ולמעלה מהצמצום. וזהו מה שאומרים⁷³ אתה זוכר מעשה עולם ופוקד כל יצורי קדם, דמעשה עולם קאי על כללות העולמות עד עולם האצילות, ויצורי קדם הם העולמות שלמעלה מהאצילות. ועד שהסילוק דר"ה הוא לא רק מהרצון הפרטי, אלא גם מהרצון הכללי כו'. ולכן, גם לאחרי שישנם ג' הענינים דכר"ב הנ"ל, הנה מצד הסילוק דר"ה מסתלק גם ענין הכר"ב, ולכן צ"ל ענין הכר"ב מחדש, שזהו הכר"ב דר"ה. וזהו אמרו לפני מלכיות כו' שתמליכוני עליכם⁷³, והיינו, שבעצם אין מציאות של עם (עס איז גאָר ניטאָ קיין עם), אלא כיון שצריך להמליך אותו ית', ואין מלך בלא עם⁷⁴, הנה במילא נעשה עם, וההמלכה היא ע"י נשמות ישראל, כמארז"ל⁷⁵ על הפסוק⁷⁶ עם המלך במלאכתו ישבו שם, במי נמלך בנשמותיהם של צדיקים, ועמך כולם צדיקים⁷⁷, היינו שנש"י הם הממשיכים בחי' המלוכה

74) בחיי וישב לח, ל. שם ר"פ בלק. תניא שעהייהו"א רפ"ז. לקו"ת פרשתנו מד, ד. ובכ"מ.

75) ב"ר פ"ח, ז. רות רבה פ"ב, ג.
76) דברי הימים"א ד, כג.

77) ישע"י ס, כא. וראה סנהדרין ר"פ חלק.

70) ראה תו"א מקץ לט, ג ואילך. סהמ"צ להצ"צ קס, ב.
71) ואתחנן ו, ה.

72) ראה פע"ח ושער הכוונות שער ר"ה. סידור האריז"ל במקומו. ובכ"מ. לקו"ת פרשתנו נא, ב. ובכ"מ.
73) ר"ה טז, א. לד, ב.

מבחי' רצון המוחלט לרצון הכללי ולרצון הפרטי⁷⁸, ופועלים הענין דהקים אותך היום לו לעם והוא יהי' לך לאלקים. והנה, גם לאחרי שיש כבר רצון למלוכה, מ"מ צריך להזכיר לפניו ית', שזהו"ע הזכרונות, שענין הזכרון נופל על דבר קטן חסר ערך שלכן צריך להזכירו, והיינו לפי שכללות ההשתלשלות אינו תופס מקום כו', לכן צריכים להזכיר על זה, ולולי זאת אפשר שיהי' בהעלם. וכמו למטה, שאף שלכל אחד מישראל יש האהבה העצמית להקב"ה, מ"מ ה"ה אהבה מסותרת, וצריך לגלותה מן ההעלם אל הגילוי, וכמו"כ למעלה, שצ"ל ענין הזכרונות לצורך הגילוי. ובמה בשופר⁷⁹, דכל ההמשכות דר"ה הן ע"י השופר, דקול שופר הוא קול פשוט, דהנה, יש קלא פנימאה דאשתמע, וקלא פנימאה דלא אשתמע⁷⁹, וקול השופר הוא קלא פנימאה דלא אשתמע⁸⁰, ועוד זאת, שהשופר הוא מקרן של בהמה, שמורה על הביטול לגמרי, שהוא שווה ממש עם בהמה, כמ"ש⁸¹ אדם ובהמה תושיע ה'. והיינו, דכיון שבר"ה חוזרים כל הדברים לקדמותם, הרי אין מציאות דבר כלל (ניטא קיין זאך), ובמילא ה"ה בביטול לגמרי, שהוא בשוה ממש עם הבהמה. וביטול זה הוא למעלה גם מעבודת התשובה שהיא למעלה מטו"ד, כי עבודת התשובה ענינה הוא שמרגיש את ההגבלה דטו"ד, ומשום זה עבודתו היא למעלה מטו"ד, אבל הביטול דשופר הוא באופן שאין לו מאומה (ער האט גאָר ניט), דכיון שהכל חוזר לקדמותו, ה"ה עני ואביון שאין לו מאומה. וע"י הביטול דשופר שהוא בתכלית הביטול לגמרי, מעוררים וממשיכים ענין המלוכה.

ו) **וזהו** אתם נצבים היום כולכם לפני הוי' אלקיכם ראשיכם שבטיכם גו' מחוטב עציך עד שואב מימך, דהיום דא ר"ה, שאז חוזר כל דבר לקדמותו, הנה ביום זה נצבים כולכם לפני הוי', ובבחי' זו הנה ראשיכם גו' הם בשוה ממש עם חוטב עציך ושואב מימך, שהם הנתינים⁸² שאינם ראויים לבוא בקהל⁸³. וכיון שכל דבר חוזר לקדמותו, ושם הכל בשוה ממש, לכן צ"ל המשכת בחי' המלוכה, והוא ע"י שאתם נצבים כולכם גו'. והענין בזה, דהנה, כשם שכללות בני"י נחלקים לעשרה

(82) פרש"י עה"פ.

(83) רמב"ם ה' איסורי ביאה פי"ב הכ"ב-

כג.

(78) ראה סה"מ תש"ג ע' 6 ואילך.

(79) ראה זח"א נ, ב.

(80) ראה לקו"ת פרשתנו מד, ב ואילך.

(81) תהלים לו, ז.

סוגים מראשיכם עד שואב מימין, כמו"כ יש בנפש כל אחד מישראל עשר מדריגות⁸⁴, והעבודה צ"ל באופן דאתם נצבים כולכם, והיינו, שראשיכם שקאי על העבודה דטו"ד, וגם העבודה שלמעלה מטו"ד, שהרי גם הגולגולת היא בכלל הראש, צ"ל בשוה ממש עם חוטב עצין ושואב מימין, דקאי על העבודה הפשוטה דאמירת אותיות התורה. ולכן הזהיר כ"ק מו"ח אדמו"ר⁸⁵ לייקר כל רגע דר"ה ולהרבות באותיות התורה ואותיות התפלה ובפרט באותיות דתהלים. ומעין זה צ"ל גם בימי ההכנה לר"ה. וכדי לפעול בעצמו שכל עניני העבודה יהיו בשוה אצלו (כולכם), ה"ז ע"י שמתכוונן שבר"ה הוא עומד (נצבים) לפני הוי', היינו למעלה גם משם הוי' דלעילא (דבשם הוי' דלעילא כתיב ויקרא הוי' הוי', שויקרא הוא לשון המשכה, אבל בר"ה הוא בבחי' לפני הוי'), ובבחי' זו הרי הכל בשוה, וכמ"ש⁸⁶ כולם בחכמה עשית, דחכמה דא"ק⁸⁷ ועשי' גשמית שוין ממש. וכיון ששם הכל בשוה, ה"ה רואה שהוא עני ואביון שאין לו כלום. וזהו תוכן העבודה דר"ה, וכמו שאומרים בסליחות לא בחסד ולא במעשים באנו לפניך כו', לך הוי' הצדקה ולנו בושת הפנים⁸⁸, דמצד זה שלנו בושת הפנים, לכן זקוקים לבקש לך הוי' הצדקה. וכל זה הוא ע"י הזכרון שהכל חוזר לקדמותו והוא עני ואביון, שאין זה בדרך התכוונות, אלא בדרך זכרון בלבד, ועי"ז פועלים ענין הזכרונות למעלה והמשכת המלוכה.

וזהו אתם נצבים גו', דאף בשעה שכל העולם מתמוטט הנה אתם נצבים⁸⁹, דביום ר"ה כל העולם מתמוטט, שכל דבר חוזר לקדמותו, ומ"מ אתם נצבים, דנש"י שמושרשים בעצמותו ית', הנה הם בטוחים בהמשכת המלוכה. והם ב' הענינים שבר"ה, דהנה, בר"ה אומרים היום הרת עולם⁹⁰, היינט ציטערט די וועלט⁹¹, ואעפ"כ, הנהגת בני"א היא באופן שלובשים לבנים כו', שבטוחים שזוכים בדין⁹². והיינו, דאף שאתם נצבים היום, אַז מ'דאַרף זיך צושטעלן בהיום דר"ה לפני הוי', וגם השטן

(87) ראה ע"ח שער ג (שער סדר אצילות)

פ"א. סה"מ תרע"ח ע' צז. ובכ"מ.

(88) דניאל ט, ז (ושם: אדני-י).

(89) ראה תנחומא עה"פ.

(90) פיוט דר"ה.

(91) סה"מ תש"ב ע' 10. ובכ"מ.

(92) ראה טור או"ח סו"ס תקפא.

(84) לקו"ת ריש פרשתנו.

(85) ראה סה"מ תרפ"ח ע' ו. תרצ"ז ע'

310. אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ד ע' קלב.

ע' תטז. ספר השיחות תרצ"ו ע' 144. אג"ק

ח"ג ע' תסח. סד"ה אתם נצבים דאשתקד

(סה"מ תשי"א ע' קלט).

(86) תהלים קד, כד.

בתוכם⁹³, שתובע חלקו כו', דעם היות אשר חוק לישראל הוא⁹⁴, שלכן מגיע לבנ"י כו' (אידן קומט דאָך), מ"מ הוא תובע משפט לאלקי יעקב⁹⁴, מה נעשה עם האלקות דיעקב⁹⁵, ואעפ"כ לובשים לבנים כו', דכיון שנש"י מושרשים בעצמותו ית', וע"י עבודתם ממשיכים בחי' המלוכה, לכן בטוחים הם שתהי' כתיבה וחתימה טובה, בטוב הנראה והנגלה.

93) ראה זח"ב שבהערה 5.

ע' 185.

94) ראה לקו"ת דרושים לר"ה נד, ד.

94) תהלים פא, ה. וראה גם סה"ש תש"ג